

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Голова приймальної комісії,
Ректор Національної металургійної академії України,
чл. - кор. НАН України, проф.
О.Г. Величко

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
051 «ЕКОНОМІКА»,
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»,
ОСВІТНЬО ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
(ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА)

Затверджено
на засіданні Вченої ради
факультету економіки та менеджменту
протокол № 2 від 24 лютого 2020 р.

Голова Вченої ради
факультету економіки і менеджменту, проф.
К.Ф. Ковальчук

Затверджено
на засіданні групи забезпечення якості освітньої програми
"Міжнародна економіка"
підготовки магістрів за спеціальністю 051 "Економіка"
протокол № 5 від 05 лютого 2020 р.

Гарант ОПІ «Міжнародна економіка»
(ОКР-магістр), проф.
В.М. Тарасевич

Дніпро, 2020

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. Міжнародна економіка.

- 1.1. Міжнародна економічна система.
- 1.2. Міжнародна економічна діяльність.
- 1.3. Світовий ринок товарів та послуг.
- 1.4. Світовий фінансовий ринок.
- 1.5. Прямі інвестиції і міжнародне виробництво.
- 1.6. Міжнародний кредит.
- 1.7. Світовий ринок праці.
- 1.8. Міжнародна трудова міграція.
- 1.9. Світова валютна система.
- 1.10. Міжнародні розрахунки.
- 1.11. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага.
- 1.12. Міжнародна регіональна інтеграція.
- 1.13. Політекономія глобального економічного циклу.
- 1.14. Інтеграція України в світову економіку.

Рекомендована література

Розділ 2. Національні економічні системи у міжнародній економіці.

- 2.1. Національні економіки та їх взаємодія.
- 2.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
- 2.3. Держава в системі макроекономічного регулювання.
- 2.4. Зовнішньоекономічна діяльність країни.
- 2.5. Розвиток міжнародних організацій.
- 2.6. Міжнародна економічна діяльність України.
- 2.7. Соціальний вектор розвитку національних економік в контексті глобалізації.

Рекомендована література

Розділ 3. Міжнародні фінанси, стандарти міжнародного обліку та інформатизації розвитку в умовах інтернаціоналізації товарних ринків.

- 3.1. Система міжнародних фінансів.
- 3.2. Система міжнародних кредитно-фінансових відносин.
- 3.3. Валютні операції та валютні розрахунки у міжнародній економіці.
- 3.4. Становлення і стандартизація бухгалтерського обліку на міжнародному рівні.
- 3.5. Інформаційні технології в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності.

Рекомендована література

Розділ 4. Теорія та практика діяльності підприємства на міжнародних ринках.

- 4.1. Мікроекономічна модель підприємства.
- 4.2. Прогнозування та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

4. 3. Міжнародний бізнес та підприємництво.

Рекомендована література

Критерії оцінювання відповідей вступника

Структура екзаменаційного білету

Приклад екзаменаційного білету

Вступ

В умовах глобалізації економічного розвитку набуває пріоритету підготовка висококваліфікованих фахівців за освітньою програмою «Міжнародна економіка», які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і прикладними навичками, здатних вирішувати дослідницькі й управлінські завдання та проблеми функціонування економічних систем різного рівня. Навчання за освітньою програмою «Міжнародна економіка» (ОКР-магістр) спеціальності 051 «Економіка» спрямоване на глибоке оволодіння фундаментальними та практичними знаннями в галузі міжнародної економіки, навичками їх практичного застосування, набуття кваліфікації управління соціально-економічними процесами на мега-, макро- і мікрорівнях, формування здатності генерувати нові ідеї на базі сучасних досягнень науки і практики. Тому важливе значення мають знання, що отримані під час навчання бакалаврів, які перевіряються на вступних іспитах на ОКР-магістр.

Програма вступних іспитів ґрунтується на досконалому знанні абітурієнтами ОКР-магістр таких дисциплін, як «Міжнародна економіка», «Валютні операції та валютні розрахунки у міжнародній економіці», «Міжнародна торгівля та світові ринки», «Міжнародна економічна діяльність України», «Міжнародні організації», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Національна економіка України».

Метою вступного іспиту на ОКР-магістр освітньої програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» є перевірка отриманих студентами під час навчання знань та вмінь, виявлення найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності на ОКР-магістр та здібних до наукової роботи.

Зміст програми вступних іспитів. Програма вступного іспиту на освітню програму «Міжнародна економіка» має інтегрований характер і включає питання чотирьох розділів:

Розділ 1. Міжнародна економіка.

Розділ 2. Національні економічні системи у міжнародній економіці.

Розділ 3. Міжнародні фінанси, стандарти міжнародного обліку та інформатизації розвитку в умовах інтернаціоналізації товарних ринків.

Розділ 4. Теорія та практика діяльності підприємства на міжнародних ринках.

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Національної металургійної академії України».

Формою проведення вступного випробування на ОКР-магістр за освітньою програмою «Міжнародна економіка» є письмовий екзамен. Екзаменаційний білет включає тестові завдання трьох рівнів складності.

Розділ 1. Міжнародна економіка

Тема 1.1. Міжнародна економічна система

Предмет, методи, функції та завдання дисципліни міжнародна економіка. Роль історико-економічного аналізу у формуванні та еволюції предмету міжнародної економіки.

Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація й особливості. Зміст і основи руху світової економіки. Політико-правове середовище. Моделі політичного устрою та їх сутність. Правове регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях. Економічне середовище. Соціально-культурне середовище.

Тема 1.2. Міжнародна економічна діяльність

Закон інтернаціоналізації продуктивних сил: зміст і механізм дії. Міжнародний розподіл праці: сутність, фактори та форми. Особливості розвитку міжнародного виробничого кооперування.

Тема 1.3. Світовий ринок товарів та послуг

Світовий ринок, його структура та ключові характеристики. Зовнішня, міжнародна та світова торгівля. Сучасні теорії міжнародної торгівлі.

Міжнародна торгівля і розподіл доходів. Міжнародна торгівля та економічне зростання. Показники і види міжнародної торгівлі. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Інструменти торговельної політики. Тарифне та нетарифне регулювання міжнародної торгівлі. ГАТТ/СОТ.

Тема 1.4. Світовий фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок, його структура і тенденції розвитку. Проблема зовнішньої заборгованості, шляхи і механізм її вирішення. Сутність і форми міжнародного руху капіталу.

Тема 1.5. Прямі інвестиції і міжнародне виробництво

Прямі і портфельні інвестиції. Теорії прямих іноземних інвестицій. Міжнародна технічна допомога. Привабливість прямих інвестицій для приймаючої країни. Наслідки прямого іноземного інвестування.

Тема 1.6. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит як економічна категорія. Класифікація видів міжнародного кредиту. Наслідки міжнародного кредиту. Економічне значення міжнародного кредитування.

Тема 1.7. Світовий ринок праці

Особливості формування й розвитку світового ринку праці. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Сучасні тенденції і перспективи руху робочої сили. Масштаби і напрямки міграції робочої сили.

Тема 1.8. Міжнародна трудова міграція

Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили. Кількісне вимірювання міграції. Наслідки міжнародної міграції робочої сили. Економічні ефекти міграції. Державне регулювання міграції населення.

Тема 1.9. Світова валютна система

Світова валютна система та її елементи. Національні, міжнародні й світові валютні системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська і Ямайська системи. Європейська валютна система.

Тема 1.10. Міжнародні розрахунки

Валютні ринки, їх види та структура: форми міжнародних розрахунків. Котирування валют. Основні валютні операції. Операції на ринку євровалют. Валютний ринок України.

Тема 1.11. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага

Структура і методологія складання платіжного балансу. Стан і напрями оптимізації платіжного балансу України.

Тема 1.12. Міжнародна регіональна інтеграція

Інтеграція як відносини і як процес. Фактори міжнародної економічної інтеграції. Мікро- і макроінтеграція. Горизонтальна й вертикальна мікроінтеграція. Макроінтеграція та економічний регіоналізм. Форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи глобальної інтеграції. Передумови, особливості та шляхи інтеграції. Внутрішньо-економічні фактори інтеграції. Трансформація структури зовнішньоекономічних зв'язків. Формування системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз.

Тема 1.13. Політекономія глобального економічного циклу

Розвиток глобальної економіки у контексті дії закону циклічності та постулатів теорій циклічного розвитку економічних систем. Глобалізація економіки та глобальне управління.

Тема 1. 14. Інтеграція України у міжнародну економіку

Необхідність та шляхи інтеграції України до світового господарства. Участь України в міжнародних інтеграційних процесах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Летуча О.В. та ін. Міжнародна економіка. Підручник / За ред. А.О. Задоя, В.М. Тарасевича. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
2. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. – Львів: Вид-во ЛКА, 2015. – 584 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях. Підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Липов В.В. Міжнародна економіка: структурно-цивілізаційні основи розвитку. Навчальний посібник. / В.В. Липов. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 208 с.

5. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум. Навчально-практичний посібник. / В.В. Липов. – "Видавничий дім "Професіонал", 2009. – 336 с.
6. Лук'яненко Д.Г. Міжнародна економіка: підручник / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Я.М. Столярчук. – К.: КНЕУ, 2014. – 762 с.
7. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ / за ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 559 с.
8. Міжнародна економіка: навч. посібник. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Летуча О.В. та ін. / За ред. А.О. Задой. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2006. - 340 с.
9. Мельник Л.Г. Зелена" економіка (досвід ЕС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник. / Л.Г. Мельник Суми: ВТД "Університетська книга", 2018. – 463 с.
10. Світова економіка: підручник / А.П. Голюков, О.А. Довгаль. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 268с.
11. Сучасна міжнародна економіка: підручн. / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, О.В. Летуча та ін.; за ред. В.М. Тарасевича. - К.: Центр учбової літератури, 2019. – 386 с.
12. Радзієвська С.О. Глобальна економіка: Конспект лекцій / С.О. Радзієвська. – К.: «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. – 344 с.
13. Ящук А.А. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник / А.А. Ящук. – Одеса: ТОВ «Плутон», 2016. – 352 с.
14. Krugman P., Obstfeld M. International Economics: Theory and Policy/ P. Krugman , M. Obstfeld. - P.: Princeton University , 2003. – 737 p.

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 2.1. Національні економіки та їх взаємодія

Поняття «національна економіка». Ознаки, структура, засади класифікації та міжнародного порівняння національних економічних систем. Показники економічної відкритості національної економіки та її інтегрованості глобальний економічний простір. Цільова функція національної економіки.

Потенціал розвитку національної економіки: зміст, складові (природно-ресурсна, трудова, виробничо-технологічна, науково-технічна, інноваційна, зовнішньоекономічна) та підходи до оцінювання. Національне багатство. Національна конкурентоспроможність. Національна зовнішньоекономічна безпека.

Політика соціально-економічного розвитку України, стратегія та тактика її реалізації в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Тема 2.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори операції, рахунків.

Рівень розвитку національної економіки: основні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.

Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни.

Поняття інфляції та її вимірювання. Індекси цін. Інфлювання та дефлювання ВВП.

Тема 2.3. Держава в системі макроекономічного регулювання

Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Вплив держави на економічну рівновагу.

Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримуюча фіскальна політика. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.

Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет.

Тема 2.4. Зовнішньоекономічна діяльність країни

Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті „Помилки та упущення”. Резервні активи як регулятивна стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу.

Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс. Номінальний та реальний валютний курс. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютні системи в розвитку.

Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Частий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор. Вплив частого експорту на ВВП.

Тема 2.5. Розвиток міжнародних організацій.

Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій. Причини зростання ролі міжнародних організацій. Глобалізація та міжнародні організації. Вплив розвитку інформаційних та комунікаційних процесів на

транснаціональні процеси.

Проблема ефективності міжнародних організацій. Внутрішні чинники, від яких залежить ефективність міжнародних організацій. Суперечності міжнародного розвитку і їх вплив на діяльність міжнародних організацій.

Тема 2.6. Міжнародна економічна діяльність України

Факторні передумови міжнародної торгівлі України. Спеціалізація як фактор національного розвитку. Експортна діяльність України. Імпортна політика України. Пріоритети державної політики регулювання міжнародної торгівлі України. Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні.

Специфіка участі України в міжнародних інвестиційних ринках. Проблеми та перспективи залучення України до міжнародного валютного, кредитного та фондового ринків.

Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція. Наслідки міграції на ринку праці.

Регулювання міжнародної економічної діяльності України. Напрями підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Тема 2.7. Соціальний вектор розвитку національних економік в контексті глобалізації

Еволюція соціальної економіки. Характерні риси соціальної економіки. Суб'єкти соціальної економіки. Функції соціальної економіки. Соціальна економіка і економічна політика. Проблеми розвитку соціальної економіки в Україні.

Постіндустріальний вектор економічного розвитку та соціалізація економіки. Соціальна орієнтація технологічного прогресу та соціальні результати суспільного виробництва. Еволюція стилю економічного мислення та соціальна економіка.

Соціальні взаємодії в контексті глобалізації. Суспільний вибір. Соціальне партнерство та громадянське суспільство. Економіка соціального узгодження. Роль держави в соціалізації економіки в контексті глобалізації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 296 с.

2. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Летуча та ін. Макроекономіка: Навч. посібник - Дніпро: НМетАУ, 2016. – 139 с.

3. Економічна теорія. Макроекономіка: Підручник/ В. В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева та ін. / за ред. В.М. Тарасевича – К.: Знання, 2012. – 206 с.

4. Завгородня О.О., Лебедева В.К., Летуча О.В. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. / О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Летуча – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 268 с.

5. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: навч. посіб. / Т.В. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2009. – 364 с.

6. Летуча О.В. Глобальна економіка. Конспект лекцій / О.В. Летуча. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 100с.
7. Мазурок П.П. Глобальна економіка: навч. посіб. / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонец. – Львів: «Магнолія 2006», 2009. – 208 с.
8. Макроекономіка: Навч. посібник / В. В. Білоцерківець, О. О. Завгородня, О.В. Летуча та ін.; за ред. В. В. Білоцерківця. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 139 с.
9. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ / за ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 559 с.
10. Національна економіка: Навч. посібн.// за ред. О.О. Завгородньої – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 148 с.
11. Пухтаєвич Г.О. Аналіз національної економіки: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005.- 198 с.
12. Світова економіка: підручник / За ред. С.В. Головка. – К.: Либідь, 2007. – 638 с.
13. Система економічної безпеки держави [Текст] / Під заг. ред. д.е.н. проф. Сухорукова А.І. [Текст]/ Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К.: ВД «Стилос», 2010. – 685 с.
14. Структурні зміни та економічний розвиток України: монографія [Текст] / В.М. Геєць, Л.В. Шинкарук, Т. І Артьомова та ін.; За ред. д-ра екон. наук. Л.В. Шинкарук. – К.: НАН України; Ін-т екон. та прогнозув.– 2011.– 696 с.

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ, СТАНДАРТИ МІЖНАРОДНОГО ОБЛІКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Тема 3.1. Система міжнародних фінансів

Об'єктивна необхідність та економічна сутність міжнародних фінансів. Призначення, місце та роль міжнародних фінансів у сучасній світогосподарській системі. Структура та еволюція міжнародної фінансової системи.

Функції міжнародних фінансових організацій в світовій фінансовій системі. Транснаціональні корпорації на міжнародному фінансовому ринку.

Тема 3.2. Система міжнародних кредитно-фінансових відносин

Методи регулювання платіжного балансу. Рівновага платіжного балансу. Умови та фактори нерівноваги платіжного балансу.

Міжнародний ринок кредитних ресурсів. Кредитні ризики та методи управління ними. Види міжнародних кредитів.

Форми та ризики прямих іноземних інвестицій. Фінансові та валютні ризики інвестицій. Міжнародний інвестиційний ринок. Суб'єкти ринку та структура операцій на міжнародному інвестиційному ринку.

Глобальні фінансові центри. Фактори та умови формування глобальних фінансових центрів. Функції глобальних фінансових центрів. Глобальні банківські та фінансові групи. Міжнародна фінансова інтеграція.

Особливості сучасного стану світової фінансової системи. Економічна і фінансова криза в глобальному середовищі.

Тема 3.3. Валютні операції та валютні розрахунки у міжнародній економіці

Зміст, види та режими валютних курсів. Сутність та види валютних ринків. Типи угод на валютному ринку.

Основні типи валютних контрактів. Валютні опціони. Валютний арбітраж та його види.

Економічний механізм валютного ринку та прогнозування валютних курсів. Еволюція європейської валютної системи. Сучасна європейська валютна система. Європейський центральний банк. Роль євро в міжнародній валютній системі.

Тема 3.4. Становлення і стандартизація бухгалтерського обліку на міжнародному рівні

Сутність, структура та особливості розробки міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Загальні принципи побудови міжнародних планів рахунків бухгалтерського обліку.

Система фінансового обліку. Склад і характеристика Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Вимоги до якості облікової інформації. Принципи обліку інформації за МСБУ. Основи управлінського обліку. Адаптація організаційних форм обліку в Україні до міжнародних стандартів.

Тема 3.5. Інформаційні технології в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності

Сучасні тенденції міжнародного руху інформаційних технологій. Інформатизація як важливий інструмент науково-технічного співробітництва.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв І.В. Гроші та кредит: навчальний посібник / І.В. Алексєєв, М.К. Колісник. – К.: Знання, 2009. – 241 с.

2. Бездітко Ю.М. Валютне регулювання: Навчальний посібник / Ю.М. Бездітко, О.О. Мануйленко, Г.А. Статсюк. – Херсон: ОЛДІ-плюс, 2009. – 272 с.

3. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / С.Я. Боринець. – К.: Знання, 2006. – 494 с.

4. Бутук О. І. Валютно-фінансові відносини : навч.посібник для вузів / О. І. Бутук. - К. : Знання, 2014. – 694 с.

5. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». –Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544с.

6. Єфіменко В.І., Лук'яненко Л.І. Облік у зарубіжних країнах: Навч.-метод. Посіб. для самост. вивч. диск./За ред. В.І. Єфіменко. - К.:КНЕУ, 2005.-

211с.

7. Д'яконова І.І. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / І.І. Д'яконова, М.І. Макаренко, Ф.О. Журавка та ін.; за ред. М.І. Макаренка та І.І. Д'яконової. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 548 с.

8. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006.- 311с.

9. Сазонець О. М. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю / О. М. Сазонець // Навч. посіб. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 256 с.

10. Ситник В.Ф. Основи інформаційних систем / В.Ф. Ситник, Т. А. Писаревська, Н. В. Єршоміна, О. С. Краєва // Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2001. — 420 с.

РОЗДІЛ 4. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ.

Тема 4.1. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт міжнародної економіки. Фактори виробництва. Мотивація поведінки підприємства. Оптимальний та рівноважний стани підприємства. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Виробнича функція.

Сукупний, середній та граничний продукти, їх взаємозв'язок. Варіації факторів виробництва та оптимум виробника.

Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічної субституції. Еластичність заміщення. Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста. Рівновага виробника: ординалістський та кардиналістський підходи.

Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми. Лінія росту та віддача від масштабу.

Тема 4.2. Прогнозування та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства як основна функція управління. Методологічні основи планування. Види планів. Методи планування на підприємстві.

Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства та його особливості.

Бізнес-планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Особливості та зміст тактичних планів. Система оперативного планування та характеристика її елементів. Основи бюджетування. Система збалансованих показників підприємства.

Сутність прогнозування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Методи прогнозування та їх застосування в практичній діяльності.

Тема 4.3. Міжнародний бізнес та підприємництво

Подібність та відмінність міжнародного бізнесу та підприємництва.

Види міжнародного бізнесу.

Підприємництво як різновид міжнародного бізнесу. Принципи організації підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Обґрунтування економічних рішень та бізнес-планування витрат в короткостроковому та довгостроковому періодах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоцерківець В. В., Завгородня О.О., Алсуф'єва О.О. Засади управління конкурентоспроможністю національних економік або чи є альтернативи інноваційному шляху розвитку в глобальній гонитві за лідерством? Ч1 // Проблеми економіки та політичної економії. – 2018. – №2. – С.70– 93.

2. Завгородня О.О., Лебедева В.К., Летуча О.О. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 268 с.

Завгородня О.О. Інноваційна динаміка національної економіки [монографія] / О.О. Завгородня. - Дніпропетровськ: Пороги, 2014. – 408 с.

3. Інноваційно-інформаційна економіка : зміст, динаміка, регулювання : монографія / Тарасевич В. М., Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – Дніпро : ПМП «Економіка», 2018. - 356 с.

4. Євроінтеграційний вимір національної економіки України: монографія / Ред. В.М. Тарасевич. –Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. – 170 с.
Петрашко Л.П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики : Монографія / Л.П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2013. - 342 с.

5. Сучасна міжнародна економіка : підруч. [Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Летуча О. В. та ін.] ; за ред. В.М. Тарасевича. – Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. – 386 с.

6. Європейські бізнес-практики корпоративної соціальної відповідальності: міжпредметний тренінг / Навч. посібник за ред. Л. П. Петрашко. — К.: КНЕУ, 2016. — 310 с.

7. Міжнародний бізнес та біржові ринки : конспект лекцій / укладачі: Л. Ю. Сагер, Л. О. Сигида. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 110с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.sumdu.edu.ua/library/docs/rio/2017/Saher_mizhnarodnyi.pdf

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА

Під час оцінювання знань абітурієнта на вступному іспиті на освітню програму «Міжнародна економіка» враховуються його письмова відповідь на питання екзаменаційного білету.

Білет фахового вступного випробування складається з 48 завдань, а саме:

- 24 завдання I рівня складності (найпростіші за складністю);
- 16 завдань II рівня складності (середні за складністю);
- 8 завдань III рівня складності (складні).

За кожне вірно вирішене завдання студенту нараховується 2,08 бали.

Після перевірки робіт вступного фахового іспиту до магістратури студенти ранжуються за сумою набраних балів, та інформація оприлюднюється приймальною комісією НМетАУ.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Комплект завдань вступного іспиту на ОКР магістр за освітньою програмою «Міжнародна економіка» складається з тестових завдань, що охоплюють проблематику дисциплін за освітньою програмою «Міжнародна економіка» за чотирма розділами: «Міжнародна економіка», «Національні економічні системи у міжнародній економіці», «Міжнародні фінанси, стандарти міжнародного обліку та інформатизації розвитку в умовах інтернаціоналізації товарних ринків», «Теорія та практика діяльності підприємства на міжнародних ринках». Завдання III рівня складності передбачають розв'язання та обґрунтування відповіді щодо проблемної ситуації, що виникає на ринку України або міжнародних ринках під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами міжнародних економічних відносин.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України

Білет № ____

для проведення вступного фахового іспиту до магістратури
Спеціальність 051 «Економіка»
(спеціалізація «Міжнародна економіка»)

Рівень I

1.1. По відношенню до міжнародної економіки системою найбільш вищого рівня виступає:

- а) національна економіка;
- б) галузь економіки;
- в) глобальна еколого-економічна й соціополітична система;
- г) регіональна господарська система.

1.2. Визначити, яке із перелічених відношень відображає різноспрямовану зміну змінних:

- а) відношення між особистим споживанням і доходом кінцевого використання;
- б) відношення між інвестиціями і рівнем реальної процентної ставки;
- в) відношення між заощадженнями і рівнем процентної ставки;
- г) відношення між інвестиціями і національним доходом.

1.3. Об'єктом вивчення міжнародної економіки як науки виступає:

- 1) мегарівень глобальної господарської системи;
- 2) мезорівень глобальної господарської системи;
- 3) мікрорівень глобальної господарської системи;
- 4) макрорівень глобальної господарської системи.

1.4. Гранична схильність до споживання - це:

- а) відношення сукупного споживання до сукупного доходу;
- б) крива зміни споживчих витрат;
- в) крива, яка характеризує величину споживчих витрат при даному рівні доходу;
- г) відношення зміни особистого споживання до зміни доходу, яким розпоряджаються.

1.5. Якщо рахунок руху капіталів має позитивне сальдо, то:

- а) експорт товарів і послуг повинен бути позитивним;
- б) експорт товарів і послуг повинен бути негативним;
- в) чистий експорт повинен бути позитивним;
- г) чистий експорт повинен бути негативним.

1.6. Міжнародні економічні відносини - це суспільно-виробничі зв'язки між:

- а) країнами;
- б) країнами і міжнародними організаціями;
- в) міжнародними організаціями;
- г) між усіма суб'єктами міжнародної економіки.

1.7. Об'єктом вивчення національної економіки як науки виступає:

- а) мегарівень глобальної господарської системи;
- б) мезорівень глобальної господарської системи;
- в) мікрорівень глобальної господарської системи;
- г) макрорівень глобальної господарської системи.

1.8. Міжнародні економічні відносини - це суспільно-виробничі зв'язки між:

- а) країнами;
- б) країнами і міжнародними організаціями;
- в) міжнародними організаціями;
- г) між усіма суб'єктами міжнародної економіки. г) усупільнення виробництва.

1.9. До матеріальних основ руху міжнародної економіки не належать:

- а) інтернаціоналізація виробництва;
- б) міжнародні виробничі відносини;
- в) міжнародний поділ праці;
- г) усупільнення виробництва.

1.10. Визначити умови виникнення ринку:

- а) у процесі становлення товарного виробництва;
- б) у процесі розвитку міжнародних зв'язків;
- в) він завжди існував;
- г) у процесі становлення національних політичних партій.

1.11. Який з факторів міжнародного поділу праці є найважливішим у сучасних умовах:

- а) природно-географічні чинники;
- б) науково-технічний прогрес;
- в) соціально-економічні чинники;
- г) політичні фактори.

1.12. Розкрити мету підприємця щодо використання виробничих ресурсів:

- а) виробити максимальний обсяг продукції;
- б) одержати прибуток;
- в) забезпечити найнижчі витрати;
- г) максимізувати прибуток.

1.13. Пояснити зміст роздрібної торгівлі:

- а) це купівля великих партій товару;
- б) це придбання малих партій товару з метою їх подальшого продажу кінцевому споживачу;
- в) це купівля окремих одиниць товару;
- г) це придбання великих партій товару з метою їх подальшого перепродажу.

1.14. Вибрати вірне визначення реальної заробітної плати:

- а) реальна кількість товарів та послуг, які можна придбати за отримані працівником гроші;
- б) доход отриманий людиною від реалізації своїх фізичних, інтелектуальних, підприємницьких здібностей;
- в) доход отриманий працівником від реалізації своїх здібностей по створенню благ;
- г) ціна праці, яка встановлюється роботодавцем за узгодженням з державою.

1.15. Мікроекономіка вивчає:

- а) поведінку індивідуальних господарських суб'єктів в умовах монополії;
- б) поведінку окремих економічних суб'єктів, які приймають рішення в умовах обмеженості ресурсів;
- в) умови виникнення економічних систем;
- г) формування цін державних закупівель товарів та послуг при проведенні тендерних процедур.

1.16. Яка з наступних проблем є мікроекономічною:

- а) взаємозв'язок доходу і заощаджень;
- б) вплив урядових видатків на рівень зайнятості;
- в) вплив попиту та пропозиції на ціну товару;
- г) вплив дефіциту товарів на заощадження.

1.17. Суть проблеми обмеженості ресурсів проявляється в тому, що:

- а) деякі товари можна придбати лише за досить високими цінами;
- б) економічних ресурсів ніколи не достатньо для задоволення всіх людських потреб;
- в) у будь-якій економіці відбуваються спади, під час яких виникає недовиробництво благ;
- г) існують економічні кризи.

1.18. Альтернативна вартість вимірюється:

- а) індексом споживчих цін;
- б) ціною товару або послуги, що купується;
- в) кількістю одного блага, від якого необхідно відмовитися заради одержання одиниці іншого блага;
- г) кількістю ресурсів, необхідних для виробництва запланованого обсягу даного товару.

1.19. Принцип раціональної поведінки означає, що:

- а) кожен економічний суб'єкт має високу схильність до заощаджень;
- б) кожний індивід здійснює вибір, за якого максимізується корисність;
- в) кожен суб'єкт діє згідно нормам поведінки, загальноприйнятим у суспільстві;
- г) всі люди діють однаково, опинившись в однакових умовах.

1.20. Який з факторів міжнародного поділу праці є найважливішим у сучасних умовах:

- а) природно-географічні чинники;
- б) науково-технічний прогрес;
- в) соціально-економічні чинники;
- г) політичні фактори.

1.21. Історія економіки та економічної думки є:

- а) економічною дисципліною;
- б) неекономічною дисципліною;
- в) не є навчальною дисципліною;
- г) не є галуззю наукового знання.

1.22. Неокласичний напрям економічної думки розвивають дослідники:

- а) нові класики;
- б) послідовники Кейнса;
- в) прихильники К. Маркса;
- г) прибічники неокласичного неекономічного пояснення сутності економічних процесів.

1.23. Кейнсіанський напрям економічної думки розвивають дослідники:

- а) нові класики;
- б) послідовники Кейнса;
- в) прихильники К. Маркса;
- г) прибічники неокласичного неекономічного пояснення сутності економічних процесів.

1.24. Марксистський напрям економічної думки розвивають дослідники:

- а) нові класики;
- б) послідовники Кейнса;
- в) прихильники К. Маркса;
- г) прибічники неокласичного неекономічного пояснення сутності економічних процесів.

Рівень II

2.1. Міжнародний кредит-це:

- а) сукупність попиту і пропозиції позиковою капіталу позичальниками і кредиторами різних країн;
- б) рух грошового капіталу через розподільчий механізм світового ринку позичкових капіталів;
- в) рух позичкового капіталу в формі надання валютних і товарних ресурсів за умов повернення, строковості й платності;
- г) позика в грошовій або товарній формі, яка надається кредитором однієї країни позичальнику іншої країни.

2.2. Який тип економічної системи базується на пануванні державної власності:

- а) змішана;
- б) командно-адміністративна;
- в) патріархальна;
- г) перехідна.

2.3. Вкажіть класифікацію міжнародних кредитів за формою кредитування:

- а) короткострокові, середньострокові та довгострокові;
- б) комерційні, фінансові;
- в) приватні, урядові;
- г) товарні, валютні.

2.4. Короткострокові державні програми мають термін:

- а) 1 рік; б) 1 місяць; в) 3 роки; г) 5 років.

2.5. Прямим інструментом грошово-кредитного регулювання економіки є:

- а) зміна облікової ставки;
- б) кількісне обмеження кредиту для окремих банків;
- в) операції на відкритому ринку;
- г) зміна норми обов'язкових резервів.

2.6. Непрямим інструментом грошово-кредитного регулювання економіки є:

- а) кількісне обмеження кредиту для окремих банків;
- б) пряме регулювання ставки відсотку;
- в) лімітування об'єму та вартості кредиту для окремих галузей;
- г) зміна облікової ставки.

2.7. До банківських установ належать:

- а) інвестиційні фонди;
- б) кредитні спілки;
- в) комерційні банки;
- г) пенсійні фонди.

2.8. До податкових методів стимулювання інвестиційної діяльності належать:

- а) прискорена амортизація;
- б) безпроцентний кредит;
- в) субсидії;
- г) митні збори.

2.9. Вкажіть класифікацію міжнародних кредитів за строком надання:

- а) короткострокові, середньострокові та довгострокові;
- б) комерційні, фінансові;
- в) приватні, урядові;
- г) товарні, валютні.

2.10. Вкажіть класифікацію міжнародних кредитів за призначенням:

- а) короткострокові, середньострокові та довгострокові;
- б) комерційні, фінансові;
- в) приватні, урядові;
- г) товарні, валютні.

2.11. З розвитком соціальної економіки функції держави в соціальній сфері:

- а) збільшуються;
- б) збільшуються вдвічі;
- в) зменшуються;
- г) не змінюються.

2.12. Рівень прожиткового мінімуму – це соціальний:

- а) амортизатор;
- б) стандарт;
- в) мультиплікатор;
- г) акселератор.

2.13. Визначити, що регулює СОТ:

- а) умови міжнародної торгівлі;
- б) умови міграції населення;
- г) умови міжнародного контролю за екологічними стандартами;
- д) умови роботи національних центральних банків.

2.14. Визначити, де найбільш жваво відбуваються перехідні процеси:

- а) у розвинутих капіталістичних країнах;
- б) у країнах з адміністративно-командною економікою;

- в) у постсоціалістичних країнах;
- г) у незалежних країнах.

2.15. Розкрити зміст кругообігу капіталу підприємства:

- а) це непостійний рух капіталу;
- б) це непослідовне проходження капіталом трьох стадій;
- в) це безперервний рух капіталу, у процесі якого він послідовно проходить три стадії, набуває у кожній з них певної функціональної форми і повертається до своєї вихідної форми - грошової;
- г) це обіг капіталу, який у своєму русі не проходить сферу виробництва.

2.16. Світове значення мають українські поклади:

- а) природного газу;
- б) руд кольорових металів;
- в) марганцевої та залізної руди;
- г) нафти.

Рівень III

3.1. В результаті встановлення вільної міжнародної торгівлі внутрішня ціна на телевізор в Україні знизилась зі 1650 до 1375 грн. Обсяг попиту зріс з 75 до 100 тисяч одиниць, пропозицій зменшився з 75 до 50 тисяч одиниць. Підрахуйте програш (виграш) вітчизняного виробника телевізорів.

- а) 23 437,5 тис. грн.;
- б) 18 536,2 тис. грн.;
- в) 19 305,7 тис. грн.;
- г) 25 628,5 тис. грн.

3.2. В закритій економіці з державним втручанням збільшення податків на 10 грош. од. призвело до зменшення обсягу виробництва на 30 грош. од. Визначити величину податкового мультиплікатора:

- а) 2; б) - 2; в) 3; г) -3.

3.3. В результаті впровадження імпортного мита внутрішня ціна на цукор в Україні зростає від 1800 грн. до 2400 грн. за 1 т. Обсяг попиту зменшився зі 120 тисяч тонн до 100 тис.т, пропозиція зросла з 60 до 80 тис. т. Підрахуйте наслідки від впровадження імпортного мита для вітчизняного виробника цукру.

- а) 42 000;
- б) 45 000;
- в) 38 000;
- г) 32 000.

3.4. Вкажіть, який з наведених нижче переліків значень граничної корисності ілюструє закон спадної граничної корисності:

- а) 20, 15, 10, 5;
- б) 20, 10, 10, 10;
- в) 20, 30, 40, 50;
- г) 20, 28, 34, 38.

3.5. У періоді t дохід збільшився на 20 млрд. грн., автономне споживання – на 5 млрд. грн., $s = 0,6$. Обчислити приріст споживання у періоді t згідно з кейнсіанською функцією споживання.

- а) 5 млрд. грн.;
- б) 7 млрд. грн.;
- в) 17 млрд. грн.;
- г) 27 млрд. грн.

3.6. Виробнича функція задана $Y = K^{\frac{1}{2}}L^{\frac{1}{2}}$. Визначити стійкий рівень запасу капіталу, якщо норма заощаджень складає 40%, а норма амортизації 10%.

- а) $k^*=0$;
- б) $k^*=1$;
- в) $k^*=16$;
- г) $k^*=100$.

3.7. Чисельність зайнятих - 90 млн. чоловік; чисельність безробітних – 10 млн. чоловік. Визначити рівень безробіття.

- а) 5%;
- б) 9%;
- в) 10%;
- г) 90%.

3.8. Відомо, що у 2017 році з країни "А" емігрували 5000 чоловік, а іммігрувало - 6000. Визначте, чому дорівнювали у 2017 році показники валової та чистої міграції у країні "А":

- а) валова міграція - 1000 чоловік, чиста міграція - 1000 чоловік;
- б) валова міграція - 6000 чоловік, чиста міграція - 5000 чоловік;
- в) валова міграція - 11000 чоловік, чиста міграція -1000 чоловік;
- г) валова міграція - 11000 чоловік; чиста міграція - 1000 чоловік.